

GÖMÖR-KIS-HONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Tompa Mihály-utca 10. sz.

Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.

Telefon-szám: 52.

Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:

GÁL ISTVÁN.

Kiadó laptulajdonos:

ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . . . 10 korona.

Félévre . . . . . 5 korona.

Egyes szám ára: 20 fillér.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor térfogata . . . . . 20 fillér.

Nyilttér sora . . . . . 50 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek. A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

A hadisegélyek,

a háboruba vonult katonák családjainak állami segítsége nagyszertűen gondoskodó tevékenysége az államhatalomnak, humanitárius gondolkodást igazoló cselekedete azoknak, akik a hatalom bonyodalmas irányítását eszközlik s megnyugtató érzése lehet mindenkinek, akit a háboru elparancsol családja és munkája köréből.

Az államnak ezen gondoskodó segítségével teremtette meg azt a helyzetet, mely nem ismer a háboru okozta gazdasági viszonyok folyományaképpen éhező nyomort s mely a rászorultak megélhetését a korlátozott de rendes élet vágányán tartotta meg.

Voltak és talán vannak is a hadisegélyezésnek ferde és igazságtalan kinövései, eredményei. Lehetnek, akiknek jogigénye nem talált méltó elbánást s vannak, akik a megérdemelnél nagyobb mértékben élvezik az állam segítő kezének jóságát. A legpreczizebben végigvezetett eljárás retortáján is keresztülsiklik egy-két meghuzódó igazságtalanság, de biztosan konstatalható az a tény, hogy az a tulságba menő s az emberek munkás tevékenységét károsan befolyásoló segélyezés, mely a háboru első hónapjaiban meg volt, s mely pazarló fényűzést teremtett meg ott, ahol csak az éhség szavának csitítása czéloztatott, ma már nincs és nem lehet meg.

Időszerűvé teszi ezen kérdésnek e helyen való pertraktálását az a két hír, mely e héten hozzánk érkezett s mely a segélyezés kérdésével van összenöve.

Az első, a leghitelesebb helyről vett értesülésünk arról szól, hogy a háboru kezdete óta Gömörvármegyében kifizetett hadisegélyek összege fölülhaladja a négy milliót s hogy a segélyek napi összege 11657 korona.

Az állami erőbe s az állam gazdasági energiájába vetett bizalmunk megkétszereződve áll ezzel a ténynyel szemben, melynek nyomán fogalmat alkotunk az országos segélyezés óriási finanziaális jellegéről.

A jelzett adatot élénken megvilágítja az a tény, hogy a vármegyében az előirt évi állami egyenes adók összege 1.840.000 korona. Ez a hatalmas summa csak részbeni fedezetét képezheti a hadisegélyezéshez szükséges pénzüsszegnek s

mint érdekes adatot közöljük, hogy a vármegye által a három hadikölcson alkalmával jegyzett millióknak jóval a tízedrészre került vissza a vármegye szegénysorsu lakóinak kezébe.

A másik hír, mely ide kívánczik s a mely közérdekű tényt képez, hogy a vármegye főispánja rendeletet intézett az alsófoku közigazgatási hatóságokhoz, melyben értesítette azokat arról, hogy az Országos Hadsegélyző Hivatal tőkéjéből az állam háborus segélyének megfelelő összegekkel segíti azon tényleges állománybeli katonák családjait, a kiknek familiáris viszonyai a bevonult egyén távolléte alatt olyanná váltak, melyek kétségessé teszik a családtagok megélhetésének lehetőségét.

Ezen segélyigények jogosultságát a főispán bírálja felül s ő utalványozza a segélyösszegeket is.

Ezen emberies és a helyzet kellő ismeretére valló gondoskodás egy eddig nyitva álló sebet hegeszt be és sok jogosult panasz fájdalmas hangját fogja eltompítani.

S a háboru hatalmas fergetege dühönghet tovább, az az állam, mely az itthonmaradottakkal ily szerető atyához illő gondoskodással törődik, oly gazdasági erővel rendelkezik, melyek biztosítékot képeznek a jövő békéjének nagyszerű megépítéséhez!

A hadisegélyezés impozáns munkája épen olyan teljesítmény, mint a fronton küzdő véreink győzelmes előnyomulása!

Gyűlések a vármegyeházán.

Az elmúlt héten mozgalmas napok voltak a vármegyeháza tanácskozási termeiben, ahol több alkalommal jöttek különböző bizottsági értekezletekre és gyűlésekre össze a vármegye urai.

Ezen gyűlésekről a következő tudósításunk ad számot:

A közigazgatási bizottság évnnyitó ülése.

Január hó 10 én, hétfőn délelőtt tartotta a folyó évben első ülését a vármegye közigazgatási bizottsága a vármegyeháza kisebbik tanácskozási termében.

Az ülésen Kubinyi Géza főispán elnökölt, mellette a bizottság alelnöke: Lukács Géza alispán foglalt helyet. A jegyzőkönyvet dr. Fornet Gyula megyei főjegyző írta. — Jelen voltak a választott tagok közül Szent-Iványi Árpád, Hevessy Bertalan, Széman Endre és Gömör Olivér, több tag távirati uton mentette

ki távollétét, a hivatalos tagok kivétel nélkül jelen voltak.

Üdvözlések.

Kubinyi Géza főispán szives szavakkal üdvözölte a közigazgatási bizottságot az ujesztendő első ülésén s Gömör Olivért, mint a bizottság új tagját köszöntötte.

Hevessy Bertalan a közigazgatási bizottság régi tagjai nevében megköszöni az újévi üdvözlést s megemlékezik arról, hogy míg fiaink hőiesen küzdenek a harcztéren, addig az itthonlétők lelkesedéssel szolgálják a nemzet nagy erőfeszítését. Elsőhelyen állónak tekinti a közigazgatás tisztviselőinek tevékenységét. A főispánt vörös-keresztes kitüntetése alkalmából, az alispánt két derék fia katonai előléptetése miatt szerencsekívánatai kíséretében üdvözlí s a tisztviselői karnak boldog újévet, a nagy küzdelem szerencses befejezését kívánja.

Ezután Lukács Géza alispán beszélt. — Ő tudja legjobban, hogy a közigazgatásnál mindenki igazán pontosan és hazafias készséggel teljesíti feladatát s biztosíthatja a bizottságot, hogy míg e zöld asztalnál helyet foglal, azon lesz, hogy mindenki teljesítse kötelességét.

Szent-Iványi Árpád elismeri a tisztviselők páratlan munkáját, de köszönettel kell szerinte megemlékezni a közönség nagyszerű viselkedéséről is.

Alispáni jelentés.

Ezután az egyes albizottságokat alakították meg.

Majd az alispáni jelentésre került a sor, melyet dr. Soldos Béla vmegyei másodfőjegyző olvasott fel s melynek kezdő mondatait itt adjuk:

„Az 1915-ik esztendő napjai leáldozván, míg egyrésztől bánatos szívvel emlékszem meg azon hősi fiainkról, akik hazánk védelmében hősi halált haltak, megsebesültek, avagy ellenségeink kezében a hadiség keserű kegyelére vannak utalva. Másrésztől telemelőleg hat reám annak tudata, miszerint nemzetünknek minden egyede válvett erővel igyekszik munkálni a dicsőségesen megkötendő béke föltételeit; megdönthetlen reményem lévén, hogy a reánk kényszerített ezen világháboruból győzedelmesen vonulunk fel a polgári munkásság megkezdéséhez és folytatásához.

A közelebb tartott deczemberi közgyűlésünknek számot adván a közigazgatás fontosabb mozzanatairól, az alispáni hivatal munkásságának eredményét 1915. évről a következőkben vázolólok:

az 1915 ik évben beadott alispáni 17308 szám, az 1914. évi 22624 számnál 5316-al kevesebb;

az 1915 ik évben beadott közigazgatási bizottsági 2306 szám, az 1914. évi 2830 számnál 524-el kevesebb;

az 1915 ik évben beadott kihágási 467 szám, az 1914. évi 685 számnál 218 al kevesebb;

az 1915 ik évben beadott központi választmányi 51 szám, az 1914. évi 324 számnál 273-al kevesebb;

az 1915 ik évben beadott elnöki 1486 szám, az 1914. évi 498 számnál 988 al több;

Összesen tehát 21618 szám, az 1914. évi 26961 számnál 5343-al kevesebb.

Ha már most megálapítom, hogy az alispáni hivatal személyzete három munkaeörvel foglalkozott meg, s hogy a beérkezett ügydarabok legnagyobb részben elintéztést nyertek, úgy nyilvánvaló, hogy ezen hivatal személyzete a *becsületes és odaadó munkásságnak oly fényes tanujelét adta*, mely elsősorban önmagát dicséri ugyan, de emellett a vármegye közönségének is méltó büszkeségére szolgál.

Sulyos helyzetet idézett elő a decemberi nedves és fagyos időjárás azért, mert az őszi vetések kívánt mennyiségben földbe nem helyeztek, de amiatt is, hogy a lakosság és különösen a hivatalok a nélkülözhetetlen tüzelő faanyaggal elláthatók, nem valának. Ami a vetés pótlásokat érdekli, ez a bekövetkező kedvező tavaszi időjárás esetén megoldást nyerhet, ámde annál nagyobb gond terheli vállainkat a tüzifa befuvaroztatásánál, mert az erdők talajának szokatlan átmedvesülése még az üres szekerekkel való közlekedést is kérdésessé teszi, a közérő kirendelése tehát könnyen eredményezheti azt is, hogy a csekély számban rendelkezés alatt levő igák ereje lerongyolódik s alkalmatlanná válnak a tavaszi szántó-vető feladatok teljesítésére.

Ezután a lisztfogyasztás korlátozása tárgyában legutóbb kiadott kormányrendeletet s ezzel kapcsolatos közigazgatási intézkedésekről emlékszik meg a széles látókörrrel, alaposan megszerkesztett jelentés.

Az alispáni ügydarabokat, legnagyobb részben ápolási, illetőségi-, közmunka- és vízdíj ügyek fellebbezéseit dr. *Soldos* másodfőjegyző referálta.

Közegészségügy decemberben. Himlő.

A vármegye főorvosa: dr. *Meskó* Miklós terjedelmes és részletes jelentésben számolt be a vármegye közegészségügyi állapotáról, mely az elmúlt év december havában *roszabrá fordult* a hevenyfertőző megbetegedések szaporodása miatt s mert több községben *nagyobb számú hólyagos himlő eset fordult elő*.

Forgácsfalva községben a valódi himlő december hónapban 27-re szaporodott 6 halálzással, *Rimakován* 9 himlőeset volt 1 halálzással, *Garamszécsen* 1 himlőeset volt, mind a polgári lakosság körében. A katonaság között *Osgyánban* 2 és *Jolsván* egy himlőeset volt.

A járvány elfojtása érdekében erélyes hatósági intézkedések tétettek, *Rimakovára* járványorvos nyert kirendelést s a járványt külö-

nösen terjesztő cigányokra vonatkozólag a vármegye területén *kényszeroltás* rendeltetett el.

Az elmúlt hónapban összesen 213 fertőző beteg volt 38 halálzással. *Trachoma* több helyen előfordult.

A Vereskőről eltávozott helyettes körorvos helyébe dr. *Szamosy* Ferencz és Ajnácskőre dr. *Blumenthal* Henrik h. füleki körorvos lettek megbízva.

Többi referádák.

Ezután dr. *Mészáros* István kir. főügyész-helyettes számolt be. Jelentése szerint a fogház-épület kifogástalan.

A többi szakelőadók jelentései közül említést érdemel a törvényhatósági főállatorvosé, mely szerint az állategészségügy állapota kielégítő s a vezető kir. segédtanfelügyelője, mely a következőkkel foglalkozott:

A vármegyei tanítók 1915. december hó folyamán az iskolás növendékek útján, a katonák karácsonytájára a kir. tanfelügyelőhöz beérkezett jelentések szerint 2307 kor. 57 fillért gyűjtöttek és küldtek be a Hadsegélyző hivatalnak. Ezenkívül a tiszlezi állami elemi iskola tantestülete 100 koronát, *Gaganetz* József alsóhangonyi és *Bussa* Dániel sajpőspökii r. kath. tanítók 10—10 koronát gyűjtöttek a vármegyei katonatanítók családjainak támogatására. A Kisoróczen létesítendő állami elemi iskola építésére 26114 korona, a ratkószabadii róm. kath. iskola felépítésére pedig 3000 korona államsegélyt engedélyezett a vallás és közoktatásügyi miniszter ur.

Vármegyénk elemi iskoláinál tanító változások a következők voltak: a lökősi ev. iskolához *Bedők*, Pál, a haesői magnezit gyártelepi iskolához pedig *Meres* Samu okl. tanító választott meg. — Elhalálozott *Kövér* Gyula susai állami elemi iskolai tanító.

Járvány miatt bezárított a rimasimonyii ref., a szelestei ev., a szabadosi és a rozsnói áll. elemi iskolák; járvány megszűnése folytán pedig megnyiták a tornaljai elemi iskolák.

A megüresedett állami elemi iskolai állásokra beérkezett pályázati kérvények a rendes időben terjesztettek fel a vallás- és közoktatásügyi miniszter urhoz. Hasonlóképen felterjesztettek az államsegélyt élvező községi és felekezeti elemi iskolai tanítók és óvónők drágasági segélyére vonatkozó kimutatások.

Az 1915. évben beiktatott tanfelügyelői ügydarabok száma 4307, kiosztott közig. bizotts. darab 1025.

Értekezlet a lisztellátás ügyében.

E hó 8-án, szombaton délelőtt tanácskozássra jöttek össze a vármegye főszolgabírái és a rendezett tanácsu városok polgármesterei a megyeháza kistermében, melyen *Lukács* Géza alispán elnökölt.

Az értekezleten a lisztellátás szabályozása tárgyában kiadott kormányrendelet végrehajtását illetőleg jöttek megállapodásra a közigazgatási tényezők.

Vetőmag ellenőrző bizottság.

A vármegyei vetőmag ellenőrző bizottság e hó 12 én ülést tartott a főispáni fogadóteremben, melyen a főispán elnökölte alatt a bizottság összes tagjai részt vettek.

A bizottság eddigi munkája nyomán beérkezett vetőmag-szükségletet összesen a következő tételekben állapították meg: tavaszi buza 54235 mm., árpa 243940 mm., zab 134745 mm. és tengeri 12490 mm.

A bizottság felhívta a vetőmag szükségletet bejelentő községeket és gazdákat, hogy a vetőmag árát haladéktalanul küldjék be a főispáni hivatal címére, hogy a megrendelés mielőbb eszközölhető legyen.

A bizottság ülésén előadóként szerepeltek: *Fodor* Jenő gazdasági egyesületi titkár és *Gál* István vármegyei aljegyző.

Értekezlet a hadisegélyezés ügyében.

A vetőmag ellenőrző bizottság ülése után *Kubinyi* Géza főispán elnökölte alatt értekezlet volt a hadisegélyezés tárgyában s tárgyalás alá került az a kérelem, hogy a vármegye területe a falvakban maximumként megállapított 1 korona 60 fillér segélyösszeg 2 koronára emeltesse fel.

A segélyezés rendkívüli nagyságu kiadásait tekintetbe véve s a kérdés alapos megvitatása után az értekezlet a segélyösszeg felemelésének kérelmét teljesíthetőnek nem találta.

Az ezen értekezleten előfordult egyéb s a segélyezésre vonatkozó adatokkal lapunk vezető helyén foglalkozunk.

Világháború.

A múlt héten igen nagy eredményeket ért el a mi szövetségünk és pedig egyszerre két helyen. A Balkán félsziget két szélső pontján: a keletin és a nyu-

TÁRCZA.

Vitéz Árpád unokája.

Szép ugarom, magyar földem,
Mikor barázdáta törtem,
Magyar szóval, nóta szóval
Pacsirta dal szállt fölöttem.

Bitang árok most világom,
Sem otthonom, sem országom.
Muszka földnek, muszka éjnek
Véres álma sötét álom...

Feleségem, hites ágyam
Nem simogat este lágyan
Átok-szóval, ágyúszóval
Pihenek le véres sárban...

De mégis csak magyar lettem
És ha éjfél száll felettem,
Mint tűz-csillag gyúl az ég
Sok nagy hírem, vitéz tettem.

Sok nagy hírem, vitéz tettem.
Hej, hogy újra magyar lettem,
Vitéz Árpád vezér lelke
Mosolyogva jár felettem.

Telek A. Sándor.

Innen-onnan.

Most, midőn visszagondolok a tizenkét hónappal ezelőtt történetekre, álmoképen tűnik elő minden kép, jelenet és szenvedése a világháborúnak, melyeket átéltem és éreznem kellett. Sajnos, ma már a 17-ik hónapja dűl elejétől kezdve, de minden nap, minden óra egy emlékezet s ha csak egy pillanatot nézek, az is idő és emlékezet.

Tizenhét nagy idő, nagy a valóságban, de nagy ám az abban való résztvételnek az átélése is. Azt soha senki át nem érezheti, még csak nem is sejtetheti, hogy mit kell egy embernek a háború csak egy napja alatt is átélnie, ha már kint van a harcmezőn. Az itthoniak boldog érzettel hallgatják meg a sebesülten vagy betegen hazajött szürke-ruhás, fakószínű embereket és mesészerű vitéz Hári Jánosnak vélnék mindenkit, pedig helytelenül. Ha valaki seb nélkül, betegen jön vissza a harctérről, azt kérdezik: volt-e a harctéren, hogy van az, hogy nem sebesült meg? Sőt egyáltalán lenézik, illetve külömbiséget tesznek a sebesültek és nem sebesültek közt. — Talán egyáltalában szükséges valami az, hogy okvetlenül sebbel jöjjön vissza minden ember a harctérről? Igen ám, csak hogy a mint a csaták sorsát nem a fegyverek s ágyuk száma s az emberek tömege dönti el, hanem azoknak morális szelleme, az egységes vezetés, egységes harcmódor, úgy minden harcos saját egyénisége szerint érvényesítheti magát a legnagyobb veszélyekben is s ösztöne szerint. — Kinek-kinek milyen az egyéni temperamentuma s ösztöne és harctéri megfelelő képessége, aszerint használja ki ott a helyzetét. Aztán nem minden puszkagolyó talál, ez baj is volna, viszont pedig a vaktában kilőtt golyó is találhat és sok esetben felülmulja találatlaltal a pontos célzást. Sőt gyakori dolog, hogy mivel látható célzt nem látnak, bizonyos kinézett, megfigyelt terepre lönek, a hol az el lenfél tanyázik vagy beásva van. Így aztán a golyózápor a célzott helytől felfelé és oldalra toronymagasságnyi nagyságu, különösen akkor, ha a cél megközelíti a kétezer métert, illetve lépést. De ily gyakori hibás lövések megtörténnek akkor is, ha közeli látható célba lö-

az ember, mert a gyakorlatlanság s még jobban a harczi lámpaláz félelmétől túlfeszített idegesség megakadályozza a pontos célzást s így a találatot. S amint minden harcos ügyessége, leleményessége és bátorsága szerint kihasználhat minden kézzelfogható tárgyat, földalakulatot és körülményt, úgy ki van zárva a golyó általi megsebesülés, kivéve ha előrenyomulás van vagy ha schrapnel és gránát teli talál. Az előrenyomuláshoz is inkább az ember megy vakon, tévedésből a golyónak. A sebesülési minőségek is csak a fentebbit igazolják.

A harczraformált század, ezred azonban utolsó emberig nem sebesülhet meg s nem vesztethet oda. Jól is néznénk ki! De most tekintve azt, hogy a harczalakzatra kifejlődött seregnek napokig helyben kell állania, étlen, szomjan, esőben, sárban, hidegben, vagy utánanyomulni, kergetni kell az ellenséget, hogy ki ne fejlődessen a legközelebbi alkalmas pozíciókon s hetekig kell éjjel-nappal, esőben, sárban és hidegben étlenül menetelni, nemde veszélyesebb körülmények ezek? — A szomjas katona ott iszik vizet, ahol legközelebb talál, legyen az pocsolya vagy árok, mint az állat; ha nem bír menni, lefekszik sárba, hóba, nedves földre, mihelyt alkalma van vagy míg össze nem esik. Így aztán, még az ilyeneket nem csináló okosabb ember levegőtől való közönséges meghűlése számba se jöhet.

És talán jobb is volna, ha betegség egyáltalán elő nem fordulna, csak megsebesülés; mert a beteg emberek száma nagyobb a hősi halált haltak és megsebesültek számánál s az ilyenek legnagyobb részét örökké hordhatják bajjaikat és szenvedhetnek egészen a meghalásig.

Klamárik J.

gatin siker koronázta fáradalmas hadműveleteinket.

Az egyik világraszóló eredmény az, hogy a Dardanellák felszabadult az ostrom alól és a török fővárost: Konstantinápolyt nem fenyegeti semmi veszély. Egy esztendeje ostromolta már az angol-francia egyesült hajóhad és hadsereg ezt a tengersizorost, hogy megnyissa az utat Konstantinápoly felé, többször segített az orosz is a Boszporusz felől, de mióta a törökök az elfoglalt Szerbián át municzióhoz jutottak; nagyobb erővel nyomták vissza az ellenséget, úgy hogy az angol-francia seregek megszöktek a törökök elől. Előbb a Gallipoli félsziget nyugati oldalán levő állásaikat üritették ki, a köd leple alatt kevés veszteséggel szökve meg; most pedig a Dardanellák bejáratánál levő Sedil-Bahr mellett elhelyezett állásaikból vonultak el, hogy a törökök a tengerbe ne szorítsák őket. Erről a visszavonulásról azt hirdeti az angol miniszterelnök, hogy ez a világtörténelem remekműve és hogy csak egy szál angol veszett el ezalatt? evvel szemben a törökök azt hirdetik, hogy volt ott veszteség szép számmal s ágyu és municzió is maradt ott elég. Az angol kormány struczmadár-politikát követ ebben — úgy látszik — az elesetteket eltüntetnek fogja majd jelenteni, hogy népe előtt a veszteség most ez idő szeriut kisebbnek tűnjék fel.

De hiábavaló az ügyeskedés, ott áll a tény, az nagyon is hangosan hirdeti, hogy a Dardanellákat az angol-francia hajóhad és szárazföldi haderő egy évig hiába ostromolta, nem tudta áttörni. Ez világra szóló kudarcza az ententenak.

A másik nagyfontosságú győzelmet a mi seregeink aratták Montenegró nyugati oldalán: az Adria partján, Cattaro fölött. Itt a mult hét végén jelentették, hogy a Lovcsen hegy ellen megindultak a tüzérségi támadások. Ez a Lovcsen egy 1700 méter magasra emelkedő szikla-óriás, a mely Cattaro fölött emelkedik ki a tengerből, de nem volt a mienk, hanem Montenegró legnagyobb erőssége, modernül kiépítve és jól felszerelve. — Senki sem hitte a legujabb napokig, hogy a Lovcsent a tenger felől be lehet venni. Az osztrák-magyar hadsereg megmutatta most, hogy a legnehezebb feladatokat is meg tudja oldani. — Kitűnő tüzérségünk hajóhadunkkal egyesülve napokon át lőtte a Lovcsen hadállásait, azután előrohant a hősiesség gyalogság az ifju sorkatonától az öreg néptőlkelőig s északról és délről megostromolta a Lovcsen állásait s már január 12 én három napi ostrom után elfoglalták a világhírű erődítményt a magas sziklák csucsain s most már Cattaró evvel elsőrendű tengeri erősséggé fejlődik az Adrián. Volt zsákmány is: eddig 42 ágyu, egy része használható és sok municzió.

Ezek után Montenegró elfoglalása gyors léptekkel haladhat előre, mert a Lovcsenről jó ut vezet lefelé Cetinjebe, a fővárosba. Csapatunk már Njeguson át haladnak Cetinje felé, de Buduánál és Grahovónál, Orahovácnál is átlépték a határt.

Mig ezek a sorok napvilágra kerültek, megjött a hire, hogy Cetinjét, Montenegró fővárosát is elfoglalták csapatunk.

De kelet felől is folytatták a hadműveleteket Montenegró ellen. Járhatatlan hegyek közt, méteres hóban elfoglalták Biocát, majd Beranét és így már elérték azt az utat, a mely innen Podgorica, Cetinje, Skutari felé vezet. Ipek felől meg a bolgár csapatok törnek előre s így Montenegrót egészen körülzárhatják. Albániában is kezdenek a bolgárok előnyomulni.

Görögország határán megállott az előnyomulás. Ott talán diplomáciai fejleményekre várnak. Az entente erősít, csapatokat szállit, legutóbb már a francziák Korfu görög szigetét is megszállították a nyugati part mellett. Szóval ott hon érzik magukat Görögországban, már addig, a meddig.

Az orosz harcztér ujabban nagyon kezd jelentőssé válni az orosz támadások miatt. A mult hetekben elveszett már több mint 50000 orosz a folytonos támadásokban. A Strypa folyó mellett állásainkba is behatoltak, de hősi honvédeink kiverték őket. Most újra kezdenek próbálkozni több helyen, de legnagyobb erővel a besszarábiai határon. Itt többszörös támadásaik nagy veszteségekkel jártak, egy zászlóaljunk előtt pl. 800 halottat olvastak meg.

Próbálkoznak a Styr mellett is Volhyniában, valamint északon Dünaburg körül Illuxt mellett. Némely jelentések szerint általános nagy orosz offenziva készül, de nem nagyon biznak benne szövetségeseik sem, például francia katonai írók azt hiszik, hogy nem kell nagyon bízni az orosz offenzívában, mert a mai orosz hadsereg nem az már, a mi egy évvel ezelőtt volt.

Az olasz hadszíntér elég csöndes, most csak a tolmeini hídfőnél próbáltak támadni, de nem sikerült. — Rivánál, Flitschnél, Görznél tüzérségi harcok folytak. Ottani seregeink hősiességét semleges államok írói rendkívül kiemelik.

A francia harcztéren kisebb harcok folynak és pedig kivált a Champagneban a francziák bevallása szerint is a németek sikerével. Egy-egy árokrész elfoglalása, néhány száz vagy ezer fogoly ejtésével — ez jellemzi az itteni helyzetet. Voltak harcok Lille környékén is.

Ujabban Nancyt erősen fenyegetik a németek.

A távolabbi harcztérek közül a kaukázuson kevés mozgalom volt, de a mezopotámiai harcztéren szorongatják a törökök az angolokat. Kut-el-Amarát körülvevették s tovább is üldözik az ellenséget. Ez fontos dolog, mert erre nyílik az ut India felé.

Egyiptomba, hir szerint, nagy erőket vittek az angolok, mert félnek a török-német támadástól, a mi nemsokára rájuk jöhet.

Odahaza is nagy a baj Angolországban. Be akarják hozni a katonai kötelezettséget szelidebb formában, de igen nagy ellenzéke van a dolognak, úgy hogy a kormány még bele is bukhatik; pedig nem sok katonát várnak a javaslattól, inkább talán a vérző szövetséges népeknek akarnak egy kis biztatást nyújtani.

Hirek és vegyesek.

Kubinyi Géza főispán kitüntetése.

Ferencz Salvator főherceg ő Fenségének apostoli királyunk ő Felsege megbízása folytán 1915. évi november hó 16-iki magas elhatározásával a háboru alatt a katonai egészségügy körül szerzett kiváló érdemei elismerésül felsőkubinyi és deménfalvi Kubinyi Géza, Gömör és Kishontvármegyei főispánnak a vörös-kereszt hadi-ékitményes tiszti diszjelvényét díjmentesen adományozni méltóztatott.

A vörös-kereszt kitüntetések vármegyénkbeli tekintélyes glédájának legelsője olyan embert ért, aki önzetlen, a fanatikus szive által hajtott munkássága révén arra legszebben reaszolgált.

Kubinyi Géza egyénisége és működése ma egy nagy fogalom, mely a háboru vérzivatarában mély gyökeret vert s amely egy vármegye embereinek dobogó szive melegében hordja életét.

Tudjuk, hogy nemes gondolkodása nem kereste a kitüntetést, tudjuk, hogy Kubinyi Géza nem elismerésért és háláért fárad, dolgozik és lelkesedik, az ő munkásságának legjobb dicsérete az a kitüntetéssel fel nem érő népszerűség és közszeretet, mely vármegyénk első fiát körülveszi s amely örökké fiatal alakját övezi.

Tudjuk, de azért mégis szívesen adunk hirt a magas helyről jött kitüntetésről.

*

A főispánt a diszes kitüntetés alkalmából elsőnek a vármegye tisztikara kereste fel üdvözlésével s ennek élén Lukács Géza alispán a meleg ragaszkodás és szeretet szavaival szólott hozzá.

A főispán meghatva köszönte meg az üdvözlést.

Ezenkívül számtalan gratulációk érkeztek a kitüntetett főispánhoz.

Tomory Géza a Ferencz József-rend lovagja. A hivatalos lap esütörtöki száma közli a következő legmagasabb elhatározást:

„Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére Tomory Géza garamvölgyi járási főszolgabírónak nyugalmaztatása alkalmából, sok évi kiváló és közhasznu munkássága elismerésül: Ferencz József-rendem lovagkeresztjét adományozom.

Kelt Bécsben, 1916. évi január 3 án.

Ferencz József s. k.

Br. Roszner Ervin s. k.“

A királyi kegynek ezen illuztris megnyilvánulása vármegyénknek derék és munkás tisztviselőjét érte, Tomory Géza közigazgatási pályáját az 1875 ik évben kezdte Abauj-Tornavármegyében mint a cserhádi járás helyettes szolgabírójá s az 1881-ik évben lépett a vármegye közigazgatásának szolgálatába, mint a roznyói járás főszolgabírójának hivatalához ki nevezett írnök. 1884—1900-ig mint szolgabíró és mint tb. főszolgabíró működött, 1900-ban az akkor létesített garamvölgyi járás főszolgabírójává lett megválasztva. Az elmúlt évben lett nyugdíjazva, de egész életében jellemző munkaszeretete nem engedte a kötelességteljesítést parancsoló nagy napokban pihenni, de önkéntes jelentkezése folytán ma is szolgálatot teljesít a roznyói járás főszolgabírójá mellett. Nagy érdemei vannak a garamvölgyi közigazgatás megszervezése s a garami iskolák magyarosítása terén. Közhasznu munkássága s Cöburg herceg királyi ő Fenségével s a bolgár király ő Fenségével való bizalmat bíró viszonya azt eredményezték, hogy ma több kitüntetés birtokosa. — A milleniumi kiállítás rendezése körül kifejtett működéséért legfelsőbb elismerésben részesült s az 1905 ik évben a bolgár polgári érdemrend negyedik osztályu keresztjét, majd 1908-ban a bolgár Sándor-rend tiszti koronás keresztjét nyerte el. Az 1914-ik évben a Szász hercegi Ernesztin-rend elsőosztályu lovagke-

resztjét kapta. A jelen alkalommal kapott legfelsőbb kitüntetése méltó honorálása tevékeny működésének.

Kitüntetés. Alig mulik el hét anélkül, hogy *Lukács Géza* alispán katonai fiáról ne adhatnánk hírt s mindig kitüntetéssel vagy előléptetéssel kapcsolatban. Ma igaz örömmel közöljük, hogy *Lukács Endre*, a 3. honvéd tábori ágyasezred hadnagya, egy még hadapród korában elkövetett vitéz tetteért a második osztályú ezüst vitézségi éremmel lett kitüntetve.

Kinevezés. A király 1915. decz. 20. i. ranggal a megyénkbeli *Czibur László* 16. honvéd gyalogezredbeli tartalékos tisztjelöltet hadnaggyá nevezte ki.

Előléptetés. *Márkus László* rimaszombati közjegyző-segéd, aki a „Gömöri Ujság” szerkesztőségének tagja s jelenleg a 16. honvéd gyalogezred önkéntes szakaszvezetője volt, soron kívül hadapróddá lett előléptetve.

Vöröskeresztes kitüntetés. *Ferencz Salvátor* főherceg a rozsnyói származású *Pösch Aladár* aranyosmaróti gyógyszerészt a katonai egészségügy körül kifejtett lelkes tevékenysége jutalmául a hadiékítményes ezüst díszéremmel tüntette ki.

Vaskeresztes kitüntetés. A király megengedte, hogy a 80. cs. és kir. gyalogezred őrnagya: ns. *Babouczek Richard* a német császár által neki adományozott másodoszt. vasskeresztet elfogadhassa és viselhesse.

Előléptetés. *Sáfrány Ödön* orvosjelölt, *Sáfrány Imre* vasúti főellenőr fia, ki a háboru kezdete óta végez szolgálatot s már harmadszor van a harcztéren, január hó 1-én zászlóssá lett előléptetve.

Kitüntetés. A király az ellenséggel szemben kitűnő szolgálata elismerésül *Náray András* népf. állatorvosnak, ki a wola-niechcickai lógyűjtő állomáson működik, az arany érdemkeresztet adományozta a vitézségi érem szalagján.

Legfelsőbb dicsérő elismerés. A király megparancsolta, hogy az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásaért a városunkban ismert *Glanec Sándor* 5. cs. és kir. gyalogezredbeli szolgálaton kívüli viszonybeli hadnagynak, továbbá *Bartha Iván* 6. nehéz tarackezredbeli tart. hadnagynak — *Bartha István* gazdasági felügyelő derék fiának — végül dr. *Czaczkcs Nátán* 80. cs. és kir. gyalogezredbeli tart. segédorvosnak a legfelsőbb dicsérő elismerés tudtul adassék.

Kinevezés. A király a dobsinai származású dr. *Schvirján János* segédorvoshelyettesét a kassai 20. számú helyőrségi kórházhoz tart. segédorvossá nevezte ki.

Kitüntetések. Az elmúlt évben Rimaszombatban állomásozott cs. és kir. 5. gy. ezred tisztikarában a legutóbbi időben a következő kitüntetések történtek: *Werner Vilmos* százados ezüst Signum Laudissal, *Papp Mihály* tart. főhadnagy, dr. *Trajtler István* tart. segédorvos, *Csada Győző* százados, ns. *Palik Vilmos* hadnagy, dr. *Kovács Jenő*, *Lázár Dávid* és a rozsnyói születésű *Braun Béla* tart. hadnagyok a Signum Laudissal lettek kitüntetve.

Vármegyei legtöbb adófizetők jegyzéke. A vmegyei „Hivatalos Lap” legutóbbi számában közli a megyei legtöbb adófizető megyebizottsági tagok 1916. évre összeállított végérvényes névjegyzékét. — A legtöbb adót gróf *Serényi Béla* putnoki nagybirtokos fizeti — tudori oklevél alapján kétszeresen számítva 24060 koronát s ő a névjegyzékben az első, utána gróf *Andrássy Géza* orsz. képvis. *Betlér* 14923 kor. 98 fillérrel és sipeki *Balás Lajos* rozsnyói megyés püspök következik kétszeresen számítva 14065 kor. 16 fillérrel. A virilisek közt utolsó, 178 ik dr. *Forgon Lajos* pécsi h. postaigazgató 446 korona adóval.

Iparhatósági megbizottak. Az 1916. évre iparhatósági megbizottakul az 1915. évi deczember hó 23-án megtartott választás alkalmával a következők választották meg: *Weisz Dávid*, *Lefkovicz Ferencz*, *Miskolczy Lajos*, *Borzi Mihály*, *Blau Vilmos*, *Kalla Géza*, *Lévay István*, *Makovics Lajos*, *Korent Vilmos*, *Vályi Ferencz*, *Sarinay Ignác*, *Stolcz Zsigmond*, *Gyulai János*, *Zemandler Ulrik*, *Durda János*, *Mérész János*, *Tigermann Adolf*, *Remenyik Sámuel*, *Weisz Manó*, *Lusztig Menyhért*.

Temetés. Mult vasárnap délután impozáns részvét mellett temették el polgárságunk tisztos vezető alakjának: *Kozma Szabó Józsefnek* hült tetemeit. A gyászháznál városunk hivatalos és társadalmi előkelőségeit is ott láttuk az érdekes és széles körökben kedvelt polgár végtisztességtételénél. — Az elhunyt kívánsága szerint koszoruk nem díszítették egyszerű korporsóját. Ravatala felett az egyházi énekkar gyászadala után *Simon Mihály* ref. lelkes mondott meghatározó s a tisztos polgár munkás életét meleg, szép szavakkal méltató gyászbeszédet. Azután megindult a résztvevők tömegének hosszú sora, elől az ipartestület hatalmas zászlója alatt polgárságunk színe-java, majd a megye, a város, testületek stb. stb. képviselői s a korporsó után a család tagjai és a rokonok haladtak, kísérve örök nyugvó helyére a család Nesztorát, kinek emlékét az egyház, több testület, egyesület és intézmény kegyelettel megőrzi.

Halálozások. Rózsnyó város társadalmának egyik közkedvelt tagja, barátosi *Tóth Gyula* nyug. m. kir. államvasúti főellenőr, ki Rózsnyón mint állomásfőnök működött, folyó hó 10-én 62 éves korában hosszas szenvedés után Rózsnyón elhunyt. Temetése folyó hó 12-én nagy részvét mellett ment végbe. 6 gyermeke, két testvére és kiterjedt család gyászolja az elhunytat.

Besztercebányán folyó hó 5-én rövid szenvedés után elhunyt névesi *Gáspár József* nyug. honvédőrnagy, ki városunkban is több ízben működött a sorozó bizottságban. 66 éves volt. Folyó hó 8-án temették el Besztercebányán.

Hősi halál. A cs. és kir. 60. honvéd gyalogezred pótzászlóaljának parancsnokságától hivatalos értesítés jött az itteni előjárásghoz, hogy *Csapó Gyula* zászlós, a kertületi munkásbiztosító pénztár szorgalmas és hivatását kiváló ügyszeretettel betöltő számtisztje, az északi harcztéren Przybystovice (Passieka) mellett hősi halált halt. A rokonszenves, derék fiatal ember eleste széles körökben kelt őszinte részvétet annyival inkább, mert eddig az a hír tartotta magát, hogy sebesülten orosz fogságba esett. Mélyen sujtott szülei és testvérei még mindig reménykedtek, hogy ez a hír nyer megerősítést; azért is, mert az utóbbi időben a hivatalos közlés is nem egyszer bizonyult tévesnek és megbizhatatlannak.

Elhunyt katoná. A cs. és királyi 5. honvéd gyalogezred katonája; a Szatmármegye Kormoson községbe való 22 éves *Zeman János*, ki még mult év január 27-én súlyos betegséggel vétetett fel a helybeli közkórházba, folyó hó 11-én meghalt. Folyó hó 13-án temették el nagy részvét mellett.

Elhunyt hadapród őrmester. A 80. cs. és kir. gyalogezred 18. honvéd zászlóaljába beosztott *Kedea Roman* 20 éves, egy éves önkéntes hadapród őrmester, súlyos betegséggel szállított be a helybeli közkórházba, hol f. hó 14-én elhunyt. Ma temetik.

A 43–50 évesek felülvizsgálása. Minthogy félreértések merültek fel a tekintetben, hogy kik tartoznak legközelebb a rimaszombati és nagyrőcei járási, valamint Rimaszombat és Jolsva városi sorozó járáásokban elrendelt felülvizsgálaton megjelenni, közöljük, hogy a magyar királyi honvédelmi miniszternek 10088. szám alatt a vármegye alispánjához e tárgyban érkezett rendelete szerint a 9000. H. M. számú körrendelet alapján bemutatni szemlére vezetett és alkalmasnak nyilvánított összes népfelkelésre kötelezettek — tehát a fegyverrel kiképezettek is — elővezetendők, ha szemlekötelesek voltak.

Elhalasztott huzás. A sárosi falvak javára rendezett sorsjáték huzását, mely ez év január hó 12-ére volt kitűzve, a pénzügyminiszter engedélye alapján márczius hó 20-ára halasztották el. Vármegyénkben a nemes intézője sorsjegyeknek díszreteresen nagy kelendőse volt.

Gyűjtés a bolgár vörös-kereszt javára. A főispán rendelete folytán a közigazgatási hatóságok gyűjtést indítottak, a velünk hősiességgel küzdő bolgárok humanitárius intézménye javára s a gyűjtés lelkes tevékenységgel van folyamatban, sőt több helyen már befejezést is nyert.

Próbabál. *Dobránszky János* helybeli jó hírű tánczmester most tartott tanfolyamát folyó hó 15-én fejezte be a Hungária szálló nagytermében tartott vizsgával, mely tulajdonképpen próbabál volt, azonban a háborus időknek megfelelő kisebb keretben. A növendékek a szülők és érdeklődők nagy tetszése és meglepedése mellett mutatták be a táncz terén elsajátított ismereteiket, melyekre a buzgó tánczmester nagy igyekezettel és sikerrel oktatta őket.

A jégpályáról. Az idén már harmadszor állott be a tél és harmadszor állították helyre a korcsolyapályát is. A mult héten dr. *Wallentinyi Dezső* elnök nagyobb diákokkal végeztetett munkálatokat, mert a multkori nagy vizállás alkalmával áttörte a viz az alsó gátat. Most már helyre van állítva a pálya és a kemény hidegre forduló időjárás kilátást nyújt Halifax hiveinek a harmadik télen egy kis kellemes sportolásra.

Tűz. Folyó hó 15-én hajnali 2 óra után néhány vészjelző harangkongatás hívta fel a lakosság figyelmét arra, hogy tűzveszedelem van. Szerencsére nem volt nagy baj. Az Erzsébet téren levő *Krausz-féle* „Gömör” szálloda padlásán a kéménybe épített gerenda tüzet fogott a kémény égetés alkalmával és kigyulladt. A katonák is gyorsan megérkeztek a helyszínre s a tüzet eloltották.

Hamis vád. A „Pesti Hírlap”-ban olvassuk a következőket: *Steiner Simon* rimaszombati cukorkaárus a mult év január elején anonim feljelentést adott be az igazságügyminiszterhez. Ebben a feljelentésében azzal vádolta konkurensét, özv. Nagy Andrásné szül. *Stefanik Zsuzsannát*, hogy szerb származású egyénnel szövetkezve, légből akarja röpiteni Buda várát. Fenn is járt már Budapesten, hogy a vár fekvését megnézzék. A feljelentés ügyében, miután az semmi alappal nem bírt, a rimaszombati ügyészség megszüntette az eljárást. Most azután *Steiner Simon* ellen indult meg az eljárás, az alaptalan feljelentés miatt hamis vád büntetéseért. A bíróság *Steiner Simont* hamis vád büntetéseért hat havi börtönre ítélte.

Ebzárlat. Városunkban a veszettség fellépése megállapítottván, január 13-tól számított 40 napig ebzárlat rendeltetett el, mely idő alatt ebek szájkosár és póráz nélkül szabadon nem hagyhatók, s a szabadon járó kutyák el fognak pusztítottatni.

Tolvaj társaság. Rózsnyón, 1915. évi október és november hónapokban *Palik József* és felesége *Vojtkorszki Márta*, *Ferencz Juliával* együtt több helyen feltörték a bezárt lakást és padlást s krumplit, almát, vedret, párnát, fehéreneműket közel 300 korona értékben ellop-tak. A helybeli kir. törvényszék deczember hó 22-én *Palik Józsefet* és feleségét két-két havi fogházra, *Ferencz Juliát* pedig hat heti fogházra ítélte jogerősen.

A szélhámós bűnhődése. *Konyha Géza* zeherjei születésű, legutóbb budapesti lakos, kereskedő letartóztatása nagy szenzációt keltett mult évben, bár mindenki sejtette, hogy a fiatal ember gavalléros, nagyuri életmódjának anyagi forrásai nem egyenes uton fakadnak, s ilyképen sorsát nem fogja elkerülni. A vád az volt, hogy *Dinda Juliskától* óvadékképpen átvett 920 koronás takarékkönyvet és 80 kor. pénzt eltalajdonított, továbbá a *Miskolczy Erzsébet* által óvadékképpen átadott 1139 koronás betéti könyvet özv. *Kovács Andrásné* alsóbalogi lakosnál elzalogosította, ezenkívül egész sereg embert fondorlattal ejtett tévedésbe azon címen, hogy anyagi előnyök ellenében fiaiknak szabadságot eszközöl ki, sőt katonai szolgálat alól felmentést is keresztül visz stb. stb. Így 1340 koronáig károsította meg az illetőket. — F. hó 12-én a helybeli kir. törvényszék ítélkezett ez ügyben *Kolbay Sándor* kir. törvényszéki elnök vezetésével tartott főtárgyaláson. A vádatóság *Lehoczky Márton* kir. ügyész képviselte, védő dr. *Teichner József* volt. A bíróság jogerősen 3 évi börtönre ítélte a megtévedt fiatal embert, továbbá 260 korona pénzbüntetésre, esetleg további 26 napi börtönre, 4 évi hivatalvesztés és politikai jogok felüggesztésére. A büntetésből 1 hónapot és 21 napot kitöltöttnek vett a bíróság.

Koszorumegváltás jótékonycélra.

Kozma Szabó József nyug. banki pénztárnok elhunytá alkalmából a *Gömörmegyei Nép-Iparbank* koszorumegváltás címén a rimaszombati Vörös kereszt egyesület, továbbá a háboruban megvakult katonák és hadiárvák javára 10—10 koronát, összesen 30 koronát küldött lapunk szerkesztőségéhez. Ugyancsak koszorumegváltás címén az elhunyt Kozma Szabó József családja küldött hozzánk 80 koronát és pedig 20 koronát az iparosok nyugdíjgyesülete, 30—30 koronát a háboruban megvakult s a harcban elesett katonák özvegyei és árvái javára. Az összegek átvételét köszönettel nyugtázzuk és rendeltetési helyükre juttattuk.

A lelkiismeret szava. Nagykanizsa városában történt, hogy a multkorai zsír- és szalonnaárak megállapítása után az ottani hentesek küldöttségben elmentek a polgármesterhez és előadták, hogy bizony a zsír, szalonnát olcsóbban is lehetne adni és magasra szabták, tessék olcsóbban megállapítani, mert nem áll arányban a sertések árával. Ez történt mostanában Nagykanizsán, tul a Dunán, Zalavármegyében s ez azt bizonyítja, hogy a lelkiismeret is megszólal néha és vannak még becsületes emberek is — tul a Dunán, Nagykanizsán, Zalavármegyében.

Bélyeg-gyűjtés. A sokféle gyűjtés közt, amelyeket a tanuló ifjúság végez, érdekes a bélyeggyűjtés is. *Elhasznált hadisegély-bélyegekről* van szó, amelyeket a posta átbélyegzett. Ezeket a tanuló ifjúság gyűjti, például a rimaszombati főgimnáziumban, a hol már pár hét óta buzgón gyűjtik az ilyen bélyegeket miniszteri felhívásra. Ezeket azután külföldi gyűjtők utján fogják értékesíteni.

Az iskolák csalán-gyűjtése. A tapasztalat szerint kiválóan alkalmas a gyapot pótlására a csalán s erre való tekintettel a gyapot készletet kímélése céljából a kultuszminiszter elrendelte, hogy az iskolák tanuló ifjúsága nagy mennyiségben gyűjtse a csalánt. Vármegyénkben ezen akciónak nagy eredménye van, az ifjúság lelkes buzgalommal vett részt a gyűjtésben s a beszédett csalán-kötegeket a rimaszombati kir. tanfelügyelőség címére küldötték s az — addig mig egy tételben elszállítatik, a vármegyeházán lett rakározva.

Kamarai ülés. A miskolczi kereskedelmi és iparkamara 1915. évi október 28-iki teljes üléséről szóló jegyzőkönyvet 84 oldalra terjedő füzetbe összeállítva vették. 23 tételben a kamara területében előfordult s az ülésen tárgyalat mozzanatok vannak részletesen ismertetve, helyenként statisztikai és egyéb számadatokkal támogatva. — Ezen a gyűlésen az a szokatlan eset is előfordult, hogy megyénkbel sem a kereskedelmi sem az iparos szakosztályból nem volt jelen senki.

Halálos fadöntés. Nyustya-Likér mellett az erdőben fadöntéssel foglalkoztak a munkások s folyó hó 11-én halálos szerencsétlenség történt munkaközben. — Egy hatalmas szálfa ugyanis — amint kivágás után döntötték az emberek — véletlenségből *Strompkó Mihály* klenóczi lakos, 57 éves munkásra esett, s a szerencsétlen ember koponyáját összetörte, úgy hogy mindjárt meghalt. Holttestét Klenóczi szállították s a bíróság elrendelte a hulla felboncolását, mely folyó hó 13-án ment végbe. A boncolást dr. *Zehery István* kir. törvényszéki és fogházorvos vezette s dr. *Hruska János* járásorvos végezte. A vizsgálat folyamatban van.

Apolló-színház. Mult szombaton és vasárnap pompás két napja volt a helybeli apolló-színháznak. Bár mérsékelt emelt helyárak voltak, ami nélkül a nagy áldozatokba és fáradságba került híres film bemutatása lehetetlen lett volna, mégis minden előadásnál nagyszámú publikum volt, mely gyönyörködött a híres „Alagut” mesteri filmjének bemutatásában. — Nagy érdeklődés előzte meg a mozifilmek ezen világhírű produktumának előadását, mindenféle s a látványossághoz fűzött várakozás ki is lett elégitve, mert a nagyszabású remeke a mozi film művészetnek igazán gyönyörű; a néző figyelmét állandóan lekötve tartja, sok részletben izgató, de általában fölötté érdekes. — Ma (vasárnap) ismét egy érdekes detektív történet kerül bemutatásra s nagyérdékű, szép harctéri felvételek lesznek soron.

Karácsony a fronton. Az orosz harctérről a nálunk széles körben ismert és kedvelt Szp. . . I. 51. cs. és kir. gyalogezredbeli főhadnagy több érdekes és színes tollal megírt levelet küldött s most is érkezett a karácsonyi ünnepkor irt levél, melyből közöljük a következőket:

„Éjjel 1/211 . . . Éppen most voltam künn; koromsötét karácsonyi éjszaka, csak a hó fehérsége gyöngíti a vaksötétséget. Csend mindenütt; jelenleg egy puska sem szól. Az itt-ott felröppenő rakéták karácsonyi hangulatba illők s csak azok tompa durranása emlékeztet a háborúra. Fényük ma messze világít, — talán egészen: hazáig!

Ma az ágyuk is hallgattak, csak egy-kettő vakkantotta el magát, megfélekedve az ünnepről, de ez is a fiatalok közül való volt, s így megbocsátható nekik. Eleget ugattak egész nyáron, betelhetek volna vele, de hát a fiatalság! Jó, hogy komolyabb elem is van köztük. Az öregek hátul pihennek, s csak akkor emelik fel fejüket, ha elől a kölykök nagy zsvajt csinálnak, s akkor is csak gyöngéd suttagó szóval intik rendre a rakoncátlanokokat. Nem csinálnak nagy zajt; öreg szavuk alig hallik ide, csak az a méla suttagás, ami fejünk felett lágy muzsika kíséretében elvonul az oroszok tűzvonalá felé; — ott azonban leteszik a garast úgy, hogy nálunk is tánczol a tányér a schwarmofen tetején!

A mai szent napot — hála Istennek — nem zavarta semmiféle ilyen jelenet. Gyönyörű, igazi karácsonyunk volt. Egész nap szakadt a hó, amint csak jöhetett abból a magasságos menybéli égből; fűszerezte még amolyan igazi orosz szél is, mely elől azonban minket véletlenül eléggé védett egy áldott fenyőerdő s abban is egy völgy, amit régi szokás szerint „Hüvös völgy”-nek kereszteltem el. Előttem 800 lépésre van a „Zugliget.”

Ma alkalmas volt román isteni tiszteletet részt venni, amelyet a zord időjárás és hófúvás miatt egy pajtában voltunk kénytelenek megtartani. Az isteni tisztelet végén magyar fohászt és „Miatyánk”-ot imádkozott el a tábori lelkészünk. — Délig a jó Istennek szolgáltunk; délután neki fogtunk a fenyőfák döntéséhez, mint rendesen.

Tegnap este, mint a szent estén, állandóan egy-egy kórus énekelt a portálém előtt magyar és román fiukból felváltva; „szobámban”, az „íróasztalomban” pedig egy szál gyertya égett egy fenyőfán. Többet nem gyújthattam, mert muszáj spórolni a gyertyával.

Hajnál felé, úgy 3 óra körül, félálomban cigány zenét hallottam az ajtóm előtt. Feledhetetlen percek! Azt álmodtam, hogy lány vagyok s az imádomtól éjjeli zenét kaptam. Tényleg igaz volt, — már minthogy tényleg cigányzene játszott; — hófúvásos, zord, oroszországi fenyves erdőben — karácsony éjjelén!

Reggel természetesen megtudtam, hogy valóság volt ez álomom, melyhez hasonló igen bájos esetem volt már.

A nyár közepén, mikor a lapok szerint csak jóformán „marsoltunk” a futó muszkák után: egy délután holtra fáradva megálltunk pár pillanatra egy erdő szélén. Amint leszálltam a lóról, első dolgom volt végigterülni a bársonyos mohán, s a következő pillanatban a legédesebb álomba merültem. Egyszer csak a legészbontóbb andalító zenére kezdek feleszmélni, magamat a hetedik paradicsomban képzelve tündérek között: minden rózsaszínű illatos ködben körülöttem. S ekkor — sajnos — azt veszem észre, hogy vagy husz emberből álló patrouill vagy száz darab alumínium kulacsos a kezében meggy vizet keresni.

Most nem fut már a muszka, de nehéz is volna ebben a hóban utána menni, — nézünk egymás szemébe már csaknem két hónap óta, mintha tetszenénk egymásnak.

Azt hittük, hogy karácsonykor otthon leszünk; de — sajnos — csalódtunk. Nem baj, több csalódás is ért már minket, mint például akkor is, mikor egy faluba bementünk azzal a tudattal, hogy ott a mi csapataink vannak s muszkákat találtunk a csűrökben elszállásolva a széna között. Majdnem pofozkodásra került a dolog! Istvánom már a „bicskot” kezdte nyitogatni s csaknem ember halál lett a vége. De ez is régen volt s az elmúlt dolgok ma már nem aktuálisak! Legközelebb többet stb.

Jótékonycélú műkedvelő előadás

Nándorvölgyön. A Garamvölgyéről kapjuk a sorokat, hogy ott folyó hó 6-án Nándorvölgyön, az uradalmi iskola tantermében, minden tekintetben sikerült műkedvelő előadás volt a vak katonák részére. — Műsor: 1. Egy vig magánjelenet. dr. Vrabélytól. Előadta: *Bárczy Etus*. — 2. „Szobaleány.” Vigjáték 1 felvonásos: Bartó Iréntől. Szereplők voltak: *Juhász Margit, Bárczy Etus, Bárczy Böske Kellér Jánosné és Paál Gizike*. — 3. „Egynapos asszony.” Monolog. Dr. Vrabélytól. Előadta: *Juhász Margit*. — 4. „Valami hibája van” Vigjáték egy felvonásban. Szereplők voltak: *Bárczy Böske, Juhász Margit, Bárczy Etus és Paál Gizike*. — Az előadáson jelen volt a garamvölgyi intelligencia nagy számban s a szereplők, kik első próbálkozásukkal léptek fel, valóban elismerésreméltó, kifogástalan összhangu játékot mutattak be, amiért sok tapsot arattak. Nagyon jól tudták szerepeiket, pedig pár nap alatt készültek el, pompásan alakítottak s a közönséget kedves játékkal valóban elragadták. A befolyt 181 K 30 fillér tiszta jövedelmet *Lukács Gézáné* alispánné kezéhez küldötték be a vak katonák javára. — Felülfizettek: *Gedeon János 6, Jaschek Károly 4, Lainer Jánosné 2, Komáromy István 2, Gömör Arnold 2, Dr. Salgó Imre 2, Grosz Hermin 1, Kiszlingerné 1, Bacsa János 1, Kardos N. 2, Golda Lipót 1 koronát*. — Helyeiket megváltották: *Löwi Gyula 5, Suha Edéné 2, Pakan Lajos 2, Szontagh László 4, Dollák Rezső 2, Antalics József 4, Ludvig Mária 6, Kajaba Árpád 6, Kovács Károly 4, Holics Ernő 5, Krajcsy Bertalan 5, Jókövi János 4, Berger Ignác 4, Gazdik Károly 4, Bahéry József 2, Deutsch Salamon 2, dr. Csiky Ferencz 4, Eisenhut Pál 4, Török Hermin 2, Schmiedt Sándorné 2, Lucsánszky István 5, Palánszky Lenke 2 koronával.*

Hadifoglyoknak szóló pénz-átutalásokat teljes biztonsággal továbbít a RIMASZOMBATI TAKARÉKPÉNZTÁR.

6—10

A zsír, szalonna és sertéshús árának megváltoztatása. Annak idején közöltük, hogy a vármegye alispánja 16187—1915. számú rendeletével megállapította a zsír, szalonna és sertéshúsnak maximális árát. Ezen ár megállapítás havonta változván, e hó 16-tól kezdve február hó 15-ig a következő árak lesznek érvényben:

Olvasztott disznózsír	6 K 70 f.
Háj és egyéb olvasztatlan nyers disznózsír	6 „ 30 „
Friss nyers-szalonna	6 „ 10 „
Friss sertéshús (nagyban)	3 „ — „
Friss sertéshús (kicsinyben)	3 „ 30 „
Friss sertéshús szalonnával, fél-sertésként fejjel és lábbal számítva	4 „ — „
Sózott, füstölt, paprikás, főzött, abált és csemege-szalonna	6 „ 50 „
Sonka füstölt	4 „ 70 „
Sonka főve	5 „ 70 „
Kolbász nyers	3 „ 70 „
Kolbász füstölt vagy főzött	5 „ 70 „
Hurka nyers vagy főzött (rizses)	3 „ 70 „
Hurka nyers vagy főzött (sárga kásás vagy véres)	1 „ 80 „
Disznósajt	3 „ 70 „
Füstölt fej, nyelv, császárhús	4 „ 70 „
Füstölt oldalas	4 „ 20 „
Kocsonya-részek	1 „ 50 „

Ezen árak az eddig érvényben volt maximális áraknál lényegesen alacsonyabbak, a zsírnál 50 fillért, a szalonnánál 30 fillért, a húsnál 20 fillért, a sertéshúskészítményeknél átlag 30 fillért tesz ki a különbség.

Ujesztendő a fronton. A karácsonyi harctéri tudósítást követte a december 31-én éjfélkor irt ujévi közlemény a frontról, Szp. I. főhadnagy tollából:

„Mégis csak szép és kellemes — ugymond — ez a katona élet, kiváltképen a háboruban! Egy magamfajta földi halandó hogy képzelhetett volna a szürke (de nem csuka-szürke) czi-vil életben olyan kényelmet és fényűzést, mint amiben most részem van. Pl. a mai Szilveszterestét így töltöm:

CSARNOK.

Aktuális hangok.

Tisztelettel kérjük,
A t. Hatóságot,
Ne hagyja fokozni
A nagy drágaságot.

Kenyerünknek ismét
Felszökött az ára,
Bár aránylag olcsón
Tettek szert buzára.

Künn a piaczon meg
Úgy mérik a tejet,
Hogy még kávéból sem
Ehetünk eleget.

A vaj hét korona,
A tojás húsz fillér,
Egy adag rántotta
Manap már kincset ér.

Süldőjét a gazda
Száz forintért adja,
Rádásul igéri,
Hogy ott lesz a torba.

Tűzfáról pedig
Jobb nem is beszélni,
Árát úgy se tudnók
Eszünkkel fölélni.

Az üzérkedőknek
Se szeri, se száma,
Ők klakk frakkban járnak,
Mi meg — gyászruhába' . . .

Méltán kérjük hát fel
A t. Hatóságot,
Enyhítse, szüntesse
A nagy drágaságot.

Mert ha megroppanunk
Az élet harczába',
Aligha lesz szükség
A — maximálásra!

Kilyukadt a cipőm . . .

(Alkalmi poéma.)

Kilyukadt a cipőm, odalett a kedvem,
Mivel az erszényem soha nincsen rendben.
Elgondoltam százszor, hogy mit is csináljak?
Talpatlan cipővel sárban hogyan járjak?

Panaszkodunk folyton, hogy a talpnak ára
Jobban felszökött, mint „Vidor” uram fája!
Ez a hentest szidja, az meg a korcsmárost,
Mi a susztermestert, ő meg a bőrgyárost.

Kinek van igazá? . . . Tudná a Teremtő!
Kilyukadt a cipőm, — ez nálam most a fő!
Telefonáltam hát „Solymári” uramnak,
Hogy a műhelyében mennyiért talpalnak?

Megjött rá a válasz: „Kilencz koronáért!”
Azt hitte bizonynyal, nem sok ez egy párért.
— „Hohó, májszter uram!” kiáltám haraggal,
„Ily frappáns üzletet nem csinál ön talppal!”

Azzal beköszöntem Eszményi boltjába
És vettem hitelbe talpat hamarjába.
Egy forint és nyolczvan krajczár lett a kontó,
Sebaj, mert „hozomra” így is elég olcsó!

Hát amint az utcán ballagok nagy garral,
Szembe találkozom Létay urammal.
Gondoltam magamban: rendbe jövök ezzel,
Ő itt a városban legjobb susztermester.

Mutatom a cipőt, mutatom a talpat,
Kérem, hogy üsse fel s tegyen rája sarkat.
— „Jó, jó, megcsinálom”, mosolyogta végre,
„Egy forint húsz krajczárt ha fizet ön érte.”

Persze, hogy fizettem! Így hat koronába
Került a cipőmnek sarka s talpalása.
Míg ha megalkuszom előbb bolond fejfel,
Megtoldom a munka árát nagy perccenttel!

Kérem az olvasót, ki az oka annak,
Hogy nyakunkba folyton új terhek szakadnak?
Holmi áremelő? . . . Tudná a Teremtő! . . .
Készen van a cipőm, — ez nálam most a fő!

Paal Gyula.

Szintér: faburkolatu falak, hüen utánozva a természetesség, öt üvegtáblás ablak „Pesti Hir-lap” függönnyel — sajnos, nem engedhetem meg magamnak, hogy „Gömör-Kishont” függönnyel legyen s így be kell érni a „Pesti Hir-lappal is — vaskályha, masszív natur ágy, mely megbír 10 tonnát — wolin metress — matracczal s három igazi gyapju takaróval, íróasztal konserv-, munitió- és handgránát ládából összeállítva. Eddig még mind semmi! Az asztalon annyi akta, mint egy felügyelő-bizottsági vizsgálaton, petróleum reflektoros lámpa s az u. n. „Dosen-telephon” vagy másnéven „telephon-hirmondó.” Ennek az az előnye, hogy ott van, ahol akarom, s akkor is hallom, amikor nem akarom. Ez az, ami a fehérülő hajszálaknak visszaadja az eredeti szint, vigasztaló mikor jó hirt hoz, s amikor támadást jelez . . .

De van sok jó oldala is; ebből lehet megtudni az összes hunczutságokat, amik ellenünk vagy a muszkák ellen készülnek. Névnapi köszöntő, gratuláció, zene, ének stb. mind hallhatók itt egészen a Höfer jelentésig. Gramophon a rendes szórakozás, ma azonban valódi, igazi, hamisítatlan katonazenét hallgatunk, mely a Regimentskommandónál játszik. Utánna sem kell nyulni, úgy is hallom s közben irhatom a levelet is. Most éppen azt játsza, hogy: „nem füstöl a kémény”, pedig az enyém ugyancsak ereszti a füstöt, mert a muszka cászár „volt” fenyőfái ugyancsak szurkosak . . .

Nagyobb és élvezetesebb kabaré nem kell, mint a telephont csak 10 perczig hallgatni. Ha tudnék gyorsul irni, hüen leírnám egy 10 percznyi időköz telephon ellátásait; körülbelül azonban ilyeneket hallani:

— Halló, Führer ur!?

— Halló!

— Boldog újévet kívánok! Viszont! Te! mi?! Mikor haza mégy; nem is ismer meg a családod. Halló Jancsi! Minden tréfa nélkül: Kontrole! Schluss! Halló Gruppe! Nyomja már meg a pedált! Halló Zweites! Hier! Alsó Schreiben! Kapcsolja be a zenét! Halló Gruppe X. Az Offizierspatrouill 11 órakor kiment! Zenét kérünk. Halló viertes! Egy ember megsebesült. Halló Bács! Zgsf. Szabó? Halló! hier Szabó! Viszont kívánom! Halló Tram! Kontrolle! Jobb szárnyon gépfegyvertűz! stb. Ének: „Kék nefelejts virágzik a tó partján . . . Nem sokáig élek én!”

Szóval amit akar az ember, mindent hallhat. Ha pedig semmit sem akar hallani, nem kell bedugni a fülét, hanem éppen kidugni s biztosítom, hogy többet semmit sem hall! S jön egy nagy hal és a buvár meghal!

Eppen ebben a pillanatban van éjtéli 12 óra, kapjuk a felköszöntőt a Rgstkmdótól. E pillanatban sült el egy ágyunk, csak egyetlenegy, az is talán véletlenségből s csupa udvariasságból, hogy ne tegyünk nagy kárt a muszkáhan. Ma este ugyanis szokatlan csend van!

Most már benne vagyunk a harmadik nap-tári évben s méltán irhatom, hogy tavaly kezdtem a levelem!

(Telephon) Halló Retkes! Halló! Boldog újévet! Viszont! Hát egy kis jó tea akad?

Zene játszik! Gott erhalte! Most kezdenek dörögni az ágyuk! Főnséges újévi köszöntő.

Künn csikorgós, dermesztő hideg! — Mégis csak jó katonáknak lenni s jó meleg deckungban ábrándozni az elmúlt időről, míg nem jön egy signál s aztán mindennek vége! Takaró le, bunda fel, czók mók be (a hátizsákba), emberek ki a hóra! Szerencsére ez az utóbbi idill ma este, illetve ma éjjel eddig nem történt meg.

Bár a legboldogtalanabb, de életemben a legszebb karácsony és újév a mostani volt! Mert nemcsak ez szép, a mi kellemes! Kell e annál szebb látvány, mikor az ember kimegy egy dombra és szétnéz, ameddig a szeme ellát. Minden szüztiszta fehérség, mit csak a futóárkok sárgás, piszkos színe szakít meg helyenként. Sárga színű tompítóval ellátott kukker a kézben s nézi az ember, hogy mit csinálnak a muszkák? új dolgot nem igen látni, csak azt, amit mi is cselekszünk. De azért az is érdekel.

Most, hogy már a banda eljátszotta a Rákóczi-marschot is: illik nyugovóra térni, már csak azért is, mert még ebben az esztendőben nem aludtam!

Névnapi megváltásul. A „Vörös kereszt” egyesület czéljaira Samarjay Jánosné tiz koronát adott. Hálás köszönettel nyugtázza az elnökség.

A „Vörös-Kereszt” egyesület czéljaira vettük és hálás köszönettel nyugtázzuk a következő szives adományokat:

Pénzbeliek: Weizer Károly — Rimaráhó — 2 k. özv. Alberta Károlyné — Rimaráhó — 2 k. Újévi megváltásul id. Baksay József 200 korona.

Természetben: Baksay József 60 drb zseb-kendő, Krausz Dezsőné 10 csomag kártya, Uhrin Jánosné — Felsőpokorágy — 12 drb tojás, özv. dr. Szabó Samuné 36 drb zsebkendő és 2 drb télkendő, Szlatinszky Jánosné — Klenócz — 15 drb tojás. Rainer Lajos 70 példány folyóirat. Az elnökség.

Szerkesztői üzenet.

Többeknek. A felmentett egyéneknek bizonyos korhatárig leendő behívására vonatkozó legutóbbi lapszámunkban megjelent hírt egy szepesi lap híradása nyomán írtuk meg. Illetékes helyen érdeklődtünk aziránt, hogy van-e ezen behívásról szó, de azt az értesítést kaptuk, hogy erre vonatkozólag semmiféle rendelkezés nincsen s így a hír megerősítést nem nyert.

Alom. Ne tessék aggódni, a küldemények jönni fognak, de most sok más aktuális dolog miatt nem kerülhetett rájuk a sor.

Könnyű hajtó-kocsi

eladó. Lelkeszi hivatal Balogiványi.

TANULÓ.

Egy ügyes fiu, esetleg leány
tanulóul felvétetik

Szoyka Pál üzletében.

Rimaszombatban egy jóforgalmu

zálogház

elköltözés miatt azonnal eladó.

Hirdetéseket

e lap részére elfogad

a kiadóhivatal

Tompa-utca 10. és

Ifj. RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papirkereskedő

Deák Ferencz-u. 20. sz.